

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

SAVOOISTRAAT/DRIEBORREBEEK (SG_R3_BOS_06)

RONSE

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 31/03/2017

LEESWIJZER

Op 31/03/2017 nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Savooistraat/Drieborrebeek” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van 31/03/2017 zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Ronse

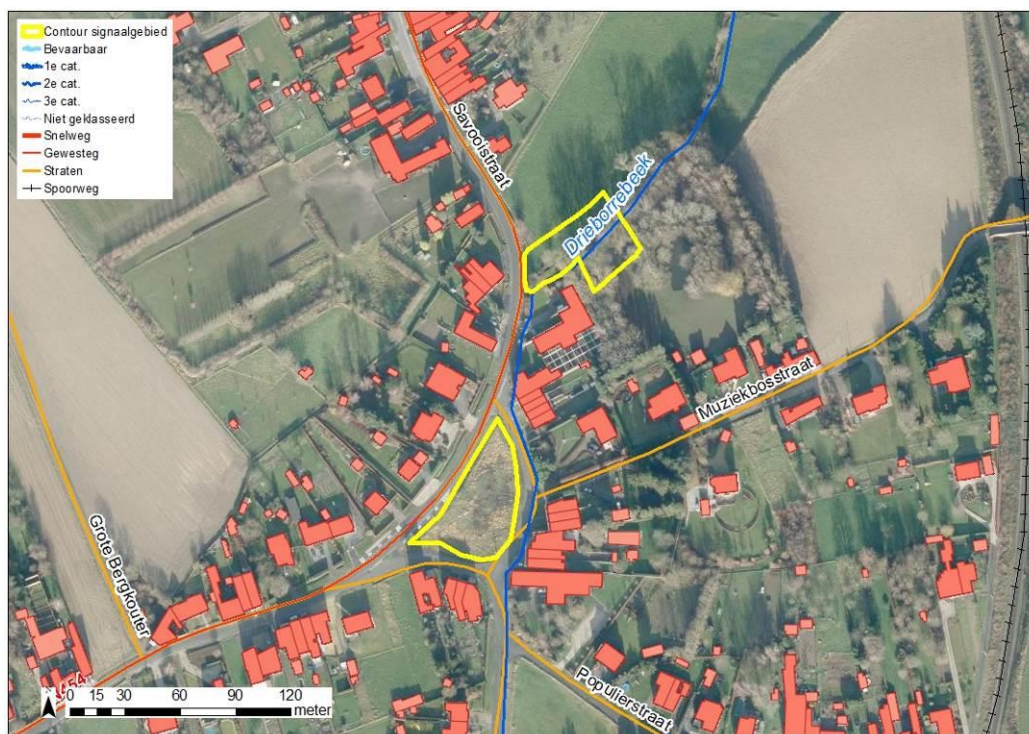
Provincie(s): Oost-Vlaanderen

Ligging: Het aandachtsgebied is gelegen langs de Savooistraat (2 deelgebieden).

Bekken: Bovenscheldebekken

Betrokken waterlopen: Molenbeek Ronse (VHAGcode: 5188/OS 385 – beheerder: Provincie Oost-Vlaanderen).

Oppervlakte: <1ha

Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het betreft een klein gebied binnen woongebied met landelijk karakter.

Globale beschrijving:

Op heden onbebouwd woongebied (grasland).

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 4/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Bovenscheldebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het signaalgebied is nagenoeg volledig gelegen in ROG. De stad Ronse heeft niet de intentie om het woongebied met landelijk karakter verder te ontwikkelen ten gevolge de wateroverlast die zich in het gebied voordoet. Voor het zuidelijk gedeelte van het signaalgebied voeren verschillende grachten water af naar dit gebied. Hierdoor is herbestemming aangewezen ifv het watersysteem. Voor het noordelijke gedeelte dient de watertoets minstens te worden toegepast.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Het signaalgebied is gedeeltelijk gelegen in effectief overstromingsgevoelig gebied. Het signaalgebied kent geregeld wateroverlast.

Talrijke maatregelen (aanleg GOG's, langsdijk) hebben tot doel om het risico op overstromingen in de kern van Ronse te doen afnemen. Gelet op de zeer watergevoelige ligging van Ronse, zal dit risico echter altijd bestaan. Een bijkomende afname van de nog beperkt aanwezige natuurlijke bergingscapaciteit dient ten allen tijde vermeden te worden en ook potentie om water te conserveren moet optimaal aangewend worden.

Voor het noordelijk gedeelte van het signaalgebied mag de ontwikkeling van het landelijk woongebied de huidige bergingscapaciteit in het gebied niet hypothekeken.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

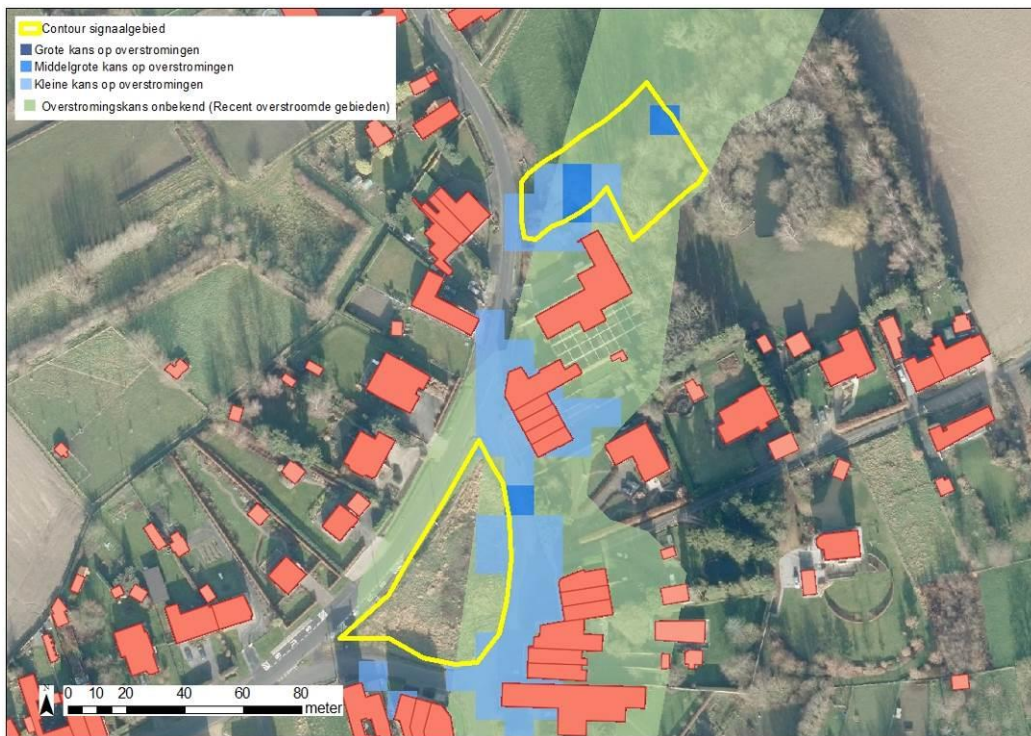
Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Het signaalgebied is gelegen binnen T-100 gebied.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

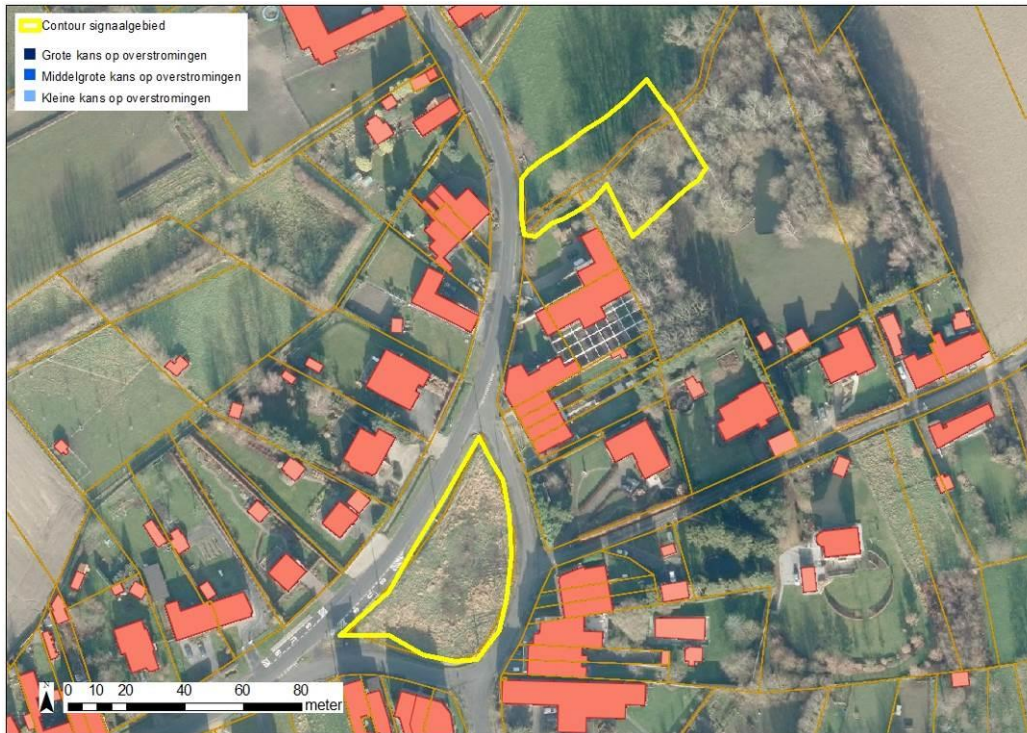
Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

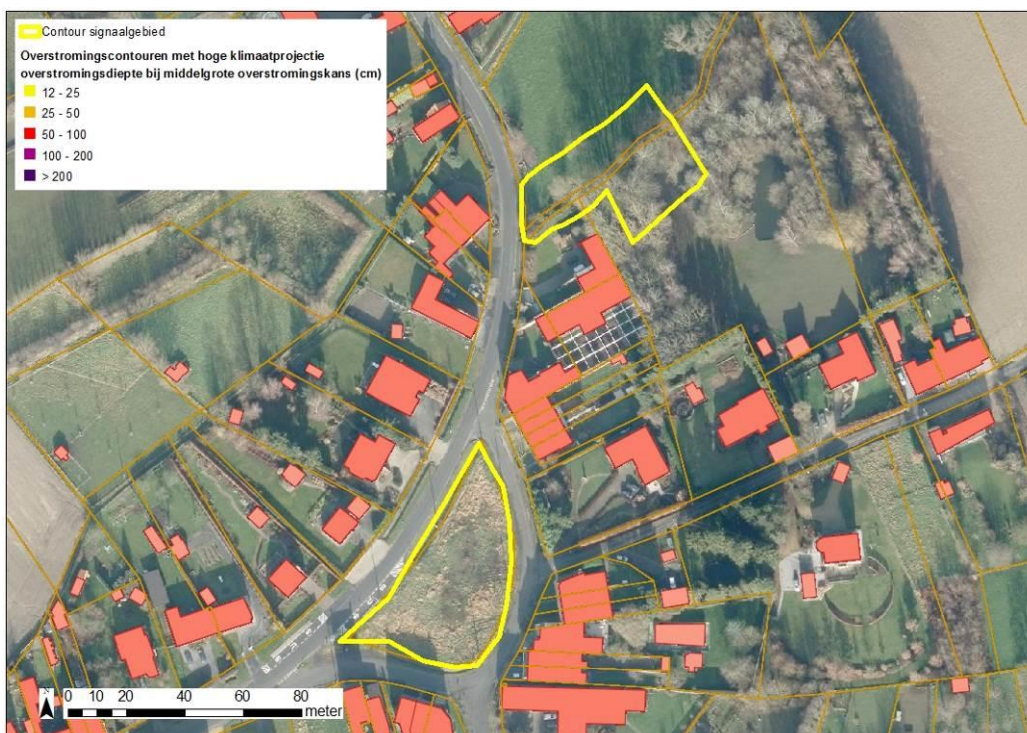
De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Voor het signaalgebied is geen klimaattoets beschikbaar.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur: De blauwe contouren geven overstromingskans met klimaatsverandering weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

Figuur: De overstromingsdieptes van de middelmatige overstromingscontour met extreme klimaatsverandering worden hier weergegeven (geel= lage overstromingsdiepte tot paars= hoge overstromingsdiepte).

3.2 Bespreking watersysteem

Hydrografische beschrijving:

Ten zuiden is het signaalgebied gelegen op kleine afstand van de Moleneek Ronse.

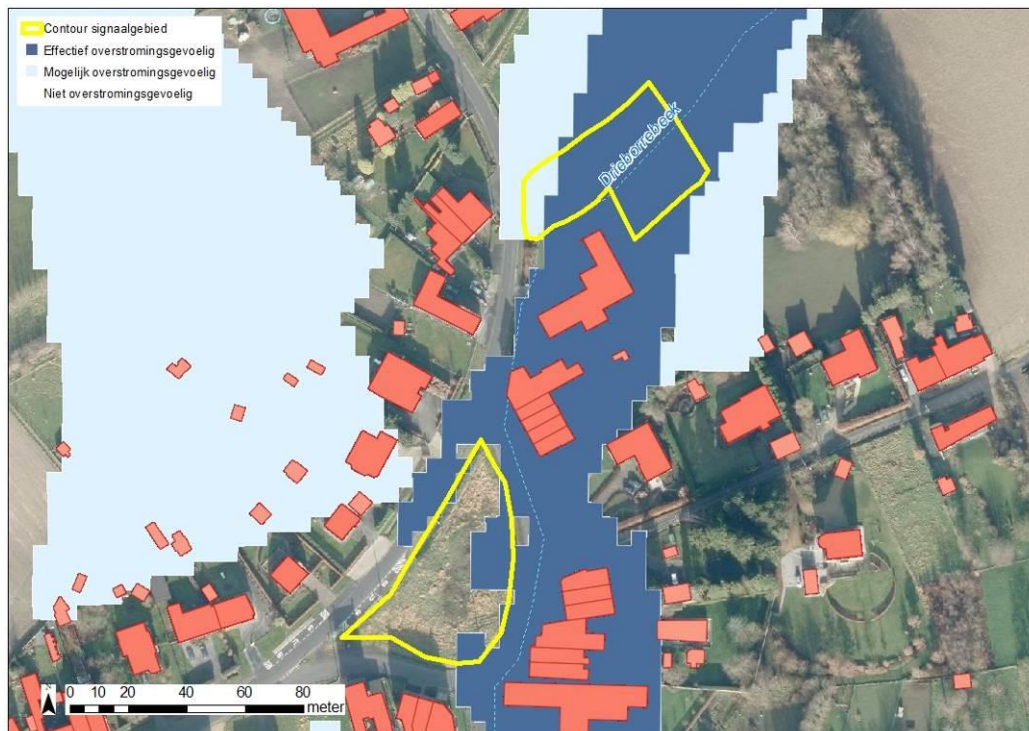
De reliëfhoogte in het signaalgebied varieert tot 40m TAW. Echter daar waar de waterlopen in de buurt ontspringen is het reliëf hoger dan 50 m TAW. Er wordt dus heel wat hemelwater versneld afgevoerd naar afwaartse gebieden, daarenboven is het signaalgebied gelegen binnen de vallei van de Molenbeek Ronse, hier is de wateroverlastproblematiek een wederkerend fenomeen.

De Molenbeek Ronse is kwantitatief gezien sterk afhankelijk van de neerslag. Ze kent dus een zeer onregelmatig regime van debieten en peilen: tijdens droge periodes worden lage waterstanden opgemeten, tijdens regenperiodes veel hogere. De Molenbeek Ronse vormt een hydrografisch onderdeel van het grotere stroomgebied van de waterloop La Rhosnes die zich grotendeels op Waals grondgebied bevindt. Verder stroomafwaarts mondt deze via de Ronebeek (300 m op Vlaams grondgebied) uit in de Schelde.

Binnen het signaalgebied bevindt zich mogelijk en effectief overstromingsgevoelig gebied, maar ook vooral stroomafwaarts zijn overstromingsgebieden gesitueerd (langs de Molenbeek Ronse). Deze overstromingszones geven aanleiding tot wateroverlast wanneer het nabijgelegen landgebruik (bewoning, weginfrastructuur...) niet te verweven is met de waterbergingsfunctie.

Overstromingsgevoeligheid:

Het signaalgebied is gelegen in effectief overstromingsgevoelig gebied. Afwaarts het gebied is de Molenbeek Ronse eveneens effectief overstromingsgevoelig.

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Bekken- en deelbekkenbeheerplan

Generiek

De visie van het bekkenbeheerplan streeft een optimaal behoud van de waterconserveringsgebieden en de actuele en potentiële waterbergingsgebieden na. Ze streeft naar een vrijwaring van bebouwing/verharding in de waterconserveringsgebieden en de actuele en potentiële waterbergingsgebieden. Multifunctionaliteit van waterconservering en waterberging met de sectoren huisvesting en industrie is niet aangewezen. De opmaak van deze fiche is een vertaling van deze visie.

Gebiedsspecifiek

Uitgevoerde of geplande acties:

(d)BBP:

A6a BBP en actie 62 dBBP Molenbeek Ronse: inrichting van 2 overstromingsgebieden op de Molenbeek Ronse en bouw van een langsdijk thv Hul. (provincie Oost-Vlaanderen - Uitgevoerd)

Actie 6b BBP en acties 59, 61, 77 uit het dBBP Molenbeek Ronse: inrichting van overstromingsgebieden op een aantal zijlopen van de Molenbeek Ronse: GOG Drieborrebeek, GOG Vloedbeek en GOG Lievensbeek (provincie Oost-Vlaanderen - uitgevoerd).

Actie 97 dBBP Molenbeek Ronse: GOG Broeckebeek – 1 of mogelijks 2 wachtbekkens (nog in te richten).

Actie 78 dBBP Molenbeek Ronse: verbetering samenvloeiing Bosbeek en Molenbeek Ronse, hermeanderen en herprofileren van de Molenbeek-Ronse.

Andere relevante waterbeleids- en waterbeheerplannen

Studie voor het bestrijden van wateroverlast vanuit de Molenbeek Ronse en 3 zijbeken in opdracht van de Provincie Oost-Vlaanderen:

- Hydronautstudie van de riolering van Ronse voor de stroomgebieden van de Molenbeek en de St. Martensbeek
- Hydrologische en hydraulische modellering van de Molenbeek
- Aangeven van mogelijke maatregelen ter voorkoming van water- en erosie-overlast

Oplossingsscenario's

De meeste van de in het verleden voorgestelde maatregelen werden ondertussen gerealiseerd door de provincie Oost-Vlaanderen en stad Ronse. Enkel op de Broeckebeek zou op korte termijn nog een wachtbekken dienen aangelegd te worden.

Bestaande wachtbekkens

- 2 GOG's op de Molenbeek (IJsmolenstraat en Braambos) en een langsdijk te Hul
- GOG Lievensbeek
- GOG Vloedbeek
- GOG Drieborrebeek
- GOG op Broeckebeek (studiefase)

Inventarisatie wateroverlast november 2010:

(extract uit het rapport 'Overstromingen in het Bovenscheldebekken 13-16 november 2010 Bevraging gemeenten + bespreking ambtelijk niveau)

In het noordelijke gebied werden geen overstromingen gekarteerd in 2010. Voor het zuidelijke gedeelte werd er wel – stroomafwaarts nabij de monding van beek OS 400 – een gebied onder water gezet en 1 gebouw overstroomd.

Probleemplaatsen 13 november 2010:

- Rond 10u30 waren de problemen het grootst in de Klijpestraat, de IJsmolen (monding Lievensbeek) en de Kanarieberg. Er waren toen ook problemen in de Triburie (tussen Paillartcamp en hoeve De Schrijver), in de Hul ter hoogte van de Molenbeek en aan de Lievensbeek en de industriezone Klein Frankrijk.
- Rond 12u ontstonden problemen in de Beekstraat ter hoogte van het begin van de koker
- Rond 15u-16u waren er problemen in de Rode Mutsaan (ter hoogte van Tardel) en op de Bruul
- Rond 18u was er melding van wateroverlast in de Savooistraat, ter hoogte van het terrein Sparta

- Vanaf 17u stond de Bruul onder water.
- Aan de zuidelijke kant van Ronse waren er blijkbaar zo goed als geen problemen.
- Bij onweer zijn meestal volgende plaatsen problematisch: Deurnestraat, Hullebroeckstraat, Stookt (Picardlaan).

Werking wachtbekkens:

- GOG's Molenbeek, Drieborrebeek, Lievensbeek en Vloedbeek in werking
- GOG Broeckebeek (project nog in studie fase)
- Wachtbekkens werden door de stad iets te vroeg aangesproken, op een moment dat er nog capaciteit in de Molenbeek was. De gemeente heeft een gedetailleerd verslag opgemaakt van alle ingrepen die tijdens de overlast werden uitgevoerd en welke acties ze de maanden na de overlast zal ondernemen.

De meeste overstromingen in de stad Ronse worden veroorzaakt door de knijpleidingen die zich in het stadscentrum bevinden en die het water ophouden. Er werd een modelleringsstudie opgemaakt die als resultaat heeft gehad dat een aantal GOG's werden voorgesteld en gerealiseerd.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Niet gelegen binnen de afbakening kleinstedelijk gebied Ronse.

4.3 Lopende initiatieven:

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

12/02/2015 – bespreking gemeente Ronse

24/03/2015 – bespreking GTO

04/2015 – schriftelijk advies bekkenraad

21/04/2015 – advies bekkenbureau

16/04/2015 – advies deputatie Oost-Vlaanderen

01/12/2015 – goedgekeurd door het bekkenbestuur als beleidsondersteunend document

Betrokken lokale besturen:

Naar aanleiding van de adviesvraag in het kader van vervolgstappen signaalgebieden van het CIW bracht het stadsbestuur van 20 april 2015 een positief advies uit over de fiche van het signaalgebied SG_R3_BOS_06_Ronse Savooistraat-Drieborrebeek.

Extract advies CBS dd. 20/04/2015:

“- Voorgesteld ontwikkelingsperspectief: gunstig”

“- er zijn geen bijkomende opmerkingen”

Naar aanleiding van de adviesvraag van het CIW bracht het provinciebestuur van Oost-Vlaanderen op 16/04/2015 volgend advies uit, waarbij de fiche werd gecheckt op eventuele selecties uit het provinciaal ruimtelijk structuurplan of eventuele provinciale planningsprocessen:

Extract advies deputatie Oost-Vlaanderen dd. 24/03/2015:

“er zijn geen opmerkingen”

Waterbeheerder:

Naar aanleiding van de adviesvraag in het kader van vervolgstappen signaalgebieden van het CIW hadden de betrokken waterbeheerders geen opmerkingen op de fiche van het signaalgebied SG_R3_BOS_06_Ronse Savooistraat-Drieborrebeek

Gebiedsgericht en Thematisch Overleg van het Bovenscheldebekken:

Naar aanleiding van de adviesvraag in het kader van vervolgstappen signaalgebieden van het CIW brachten de betrokken waterbeheerders en het GTO Bovenscheldebekken dd. 24/02/2015 een positief advies uit over de fiche van het signaalgebied SG_R3_BOS_06_Ronse Savooistraat-Drieborrebeek

Bekkenraad van het Bovenscheldebekken

Naar aanleiding van de adviesvraag in het kader van vervolgstappen signaalgebieden van het CIW kreeg de bekkenraad de mogelijkheid via schriftelijke ronde (april 2015) de kans om advies te verstrekken. Er werden geen opmerkingen gegeven op de fiche van het signaalgebied SG_R3_BOS_06_Ronse Savooistraat-Drieborrebeek

Op 20/04/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Voor signaalgebied Savooistraat/Drieborrebeek zijn volgende beleidsopties van toepassing:

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

- Voor het zuidelijk gedeelte van het signaalgebied (landelijk woongebied) zal een wijziging van de bestemming doorgevoerd worden: woongebied omzetten naar invulling die compatibel is met watersysteem.

B: maatregelen met behoud van bestemming

A: watertoets

- Geldig voor het noordelijk deel van het signaalgebied (woongebied met landelijk karakter).

Instrument:

Er wordt een gemeentelijk RUP opgemaakt voor het zuidelijk deel.

Initiatiefnemer:

stad Ronse (zuidelijk gedeelte).

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Binnen het signaalgebied bevindt zich mogelijk en effectief overstromingsgevoelig gebied, maar ook vooral stroomafwaarts zijn overstromingsgebieden gesitueerd (langs de Molenbeek Ronse). Deze overstromingszones geven aanleiding tot wateroverlast. Voor het zuidelijk gedeelte van het signaalgebied voeren verschillende grachten water af naar dit gebied. Hierdoor is herbestemming aangewezen: woongebied omzetten naar invulling die compatibel is met watersysteem. Voor het noordelijke gedeelte van het signaalgebied is geen herbestemming noodzakelijk.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. 31/03/2017

De Vlaamse Regering hecht haar goedkeuring aan het bovenstaand ontwikkelingsperspectief en gelast de bevoegde instanties om het ontwikkelingsperspectief te respecteren en de voorwaarden uit de ontwerp-startbeslissing door te vertalen bij de toepassing van de watertoets.